

utlåtande öfver väckta förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af lag, men ej, på sätt motionären ifrågasatt, att sjelf framställa dylika förslag, föranlåtes utskottet hemställa,

att herr Fredholms förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 mars 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herr *C. F. Petersson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.

N:o 35.

Ank. till Riksd. kansli den 30 mars 1897, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 8 § i kongl. stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878.

8 § i skjutsstadgan är af följande lydelse:

»Innehafvare af nu varande gästgifveri, vare sig att det såsom sådant bibehålles eller till skjutsstation inskränkes, ege att fortfarande tillgodonjuta de friheter, räntor och andra dylika förmåner, som blifvit detsamma i laga ordning tillerkända.

Så väl gästgifvare som stationsföreståndare vare berättigad att med den inskränkning, som för de i 28 § omförmälda fall finnes stadgad, vid *eller utom* måltider till vägfärd försälja maltdrycker till för-

täring på stället; dock med rättighet för Konungens befallningshafvande att, då oordning dervid förekommer, sådan försäljning förbjuda.

Är rättighet till utskänkning af bränvin med gästgifveri förenad, lände i afseende å utöfning af sådan rättighet till efterrättelse hvad i gällande förordning angående villkoren för bränvinsförsäljning derom finnes stadgadt.»

Ändring i förestående § har vid innevarande riksdag blifvit ifrågasatt uti en inom Andra Kammaren af herr *Kronlund* väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 83, deri föreslås, att Riksdagen ville för sin del besluta, att paragrafen erhöle följande ändrade lydelse:

»Innehafvare — — — — —

Så väl gästgifvare som stationsföreståndare vare berättigad att, med den inskränkning som för de i 28 § omförmälda fall finnes stadgad, vid måltider till vägfärande försälja maltdrycker — — — — finnes stadgadt.»

Till stöd för motionen anför herr *Kronlund*:

»Rättigheten att idka försäljning af maltdrycker såväl till afhämtning som till förtäring å stället har genom senare tidens nykterhetsvänliga lagstiftning blifvit i hög grad inskränkt, i det att sådan försäljning till förtäring på stället göres beroende af vederbörande kommunalmyndigheters och länsstyrelsens bifall, och icke ens maltdrycker till mindre belopp än 10 liter få försäljas till afhämtning utan bifall af nämnda myndigheter.

Ett undantag af vidtomfattande art från dessa bestämmelser är den gästgifvare och skjutsstationsföreståndare medgifna rätt att åt vägfärande vid eller utom måltider försälja maltdrycker till förtäring på stället.

Lagstiftaren har dermed afsett att tillmötesgå resandes behof af vederqvickelse och förfriskning, men obestämdheten uti lagens uttryck »vägfärande» möjliggör missbruk af denna rättighet. Sålunda är det icke allenast resande som begagna sig af utvägen att å gästgifvaregårdar förskaffa sig maltdrycker, utan äfven och allra mest de kringboende. Gästgifvaregårdarne äro mångenstädes formliga ölkrogar, dit bygdens ungdom samlar sig särskildt under helgerna, mången gång till förargelse för kyrkfriden och störande af lugnet och ordningen.

Förutom de moraliskt dåliga verkningarne deraf medför det lätta

tillfället till ernående af maltdrycker utgifter, som för den mångenstädes i Norrland fattiga befolkningen äro rätt känbara.

Frestelsen till missbruk af den gästgifvarne sålunda medgifna rättighet är ju också så stor, då man betänker, att deras försäljningspris å t. ex. en $\frac{1}{3}$ liter öl är 25 öre, under det inköpspriset torde vara 8 à 9 öre för buteljen.

Jag känner till gästgifvaregårdar, der blott 30 resande stått anecknade i dagboken för kvartalet, under det att 10 fat öl för samma tid upphemtats.

Genom jernvägskommunikationernas utveckling aftager resandefrafiken å landsvägarne och dermed äfven å gästgifvaregårdarne, och dessa blifva i samma mån hufvudsakligen konsumtionsort för traktens befolkning i fråga om maltdrycker.

Inskränkning i fråga om gästgifvarnes maltdrycksförsäljning torde derfor vara lätt att genomföra utan att derigenom vålla verkliga resande några större obehag.

Denna inskränkning torde svårligen kunna ske genom att närmare angifva betydelsen af ordet vägfärande. Erfarenheten inom rättskipningen har nogsamnt visat, huru svårt detta är. I förefintliga prejudikat anses närmaste grannar icke vara hänförliga till vägfärande, en tolkning som sålunda t. ex. lemna öfriga invånare i en större by oinskränkt frihet till förtäring af maltdrycker å der tilläfventyrs befintlig gästgifvaregård. Lättare torde inskränkning kunna ske i sättet för rättighetens utöfning, nemligen i en föreskrift derom, att utskänkning af maltdrycker till förtäring endast får ega rum vid måltider. Härigenom förhindras i hufvudsaklig grad maltdryckernas användning såsom rusdrycker.

Gifvet är att ett stadgande i sådan rigtning kan kringgås, men skyddet deremot torde vara att påräkna i en vaksam och nitisk kronobetjening.»

Utskottet vill ingalunda förneka, att missförhållanden af den art, motionären påpekat, kunna vara förenade med utöfningen af den gästgifvare och skjutsstationsföreståndare rätt att å vägfärande till förtäring på stället försälja maltdrycker. Innebörden af ordet vägfärande är synnerligen tvifvelsam, och det lærer sålunda ej

vara möjligt, äfven med verksam kontroll, att för alla fall förhindra öfverträdelser af stadgandets mening. Motionären synes emellertid hafva öfverskattat olägenheterna, då han påstått, att t. ex. invånarne i en större by, undantagandes närmaste grannar till gästgifvaren eller skjutsstationsföreståndaren, skulle vara berättigade att å gästgifvaregården eller skjutsstationen få sig maltdrycker serverade. Icke torde väl af den omständigheten, att, såsom motionären omnämnt, uti förefintliga prejudikat närmaste grannar förklarats ej skola anses såsom vägfärande, få dragas den slutsats, att alla andra inom byn boende skola till vägfärande hänföras.

De olägenheter, som kunna af berörda försäljningsrätt uppstå, äro emellertid i allt fall så beaktansvärda, att utskottet för sin del är ense med motionären om önskvärdheten af lagbestämmelser, egnade att härför råda bot. Hvad motionären härutinnan föreslagit, kan dock, enligt utskottets mening, ej förordas.

Förutom den olägenheten, att verkliga vägfärande derigenom skulle beröfvas möjligheten att utan ökad kostnad få sitt behof af maltdrycker tillfredsstäldt, komme ett antagande af motionärens förslag att medföra högst ringa skydd mot de rådande missförhållandena. Den erfarenhet, som i detta afseende står till buds från tillämpningen af 2 § i kongl. förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885 — hvilken paragraf afser rätten att *vid måltider* hålla spisande gäster till handa vin och maltdrycker — vittnar noggsamt, hurusom en dylik inskränkning lätteligen göres illusorisk och kan på åtskilliga sätt kringgås.

Vida kraftigare skulle, enligt utskottets förmenande, motionens syfte främjas, derest för öfverträdelse af den gästgifvaren eller skjutsstationsföreståndaren medgifna rättighet stadgades samma straff som för annan person, den der olofligen försäljer maltdrycker, men härom föreligger för det närvarande ej något förslag.

I öfrigt vill det synas utskottet, som om den rättighet, Konungens befallningshafvande eger att, då oordning förekommer, förbjuda försäljning af maltdrycker å gästgifveri eller skjutsstation, innebär en ganska väsentlig garanti mot större missbruk i angifna afseenden.

Uppfyller tillika åklagaremagten med noggrannhet och pligt-trohet hvad densamma åligger, torde missförhållandena kunna i högst väsentlig mån inskränkas.

Med stöd af det anförda hemställer alltså utskottet,

att herr Kronlunds ifrågavarande motion icke
må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 mars 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

af herr *J. Anderson*.

Herrar *Rudebeck*, *F. Andersson* och *Ohlsson* hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
